

Referentienummer
PN347290

Datum
7 december 2015

Kenmerk
347290

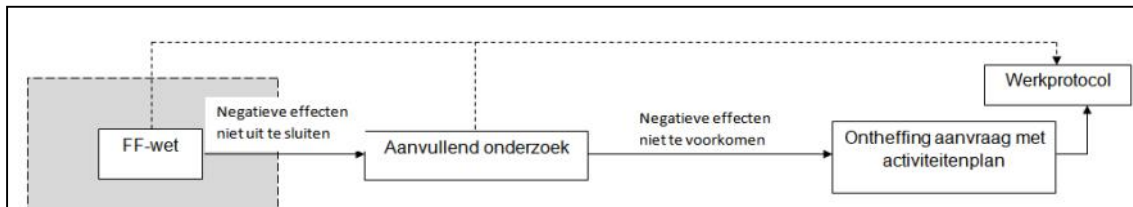
Betreft
Actualisatie Natuuronderzoek Waterrijk, fase 1A-c en 1B

1 Inleiding

1.1 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen dienen te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. Dit onderzoek richt zich op de Flora- en faunawet omdat er geen noodzaak is om onderzoek te doen naar effecten op NNN-gebied en Natuurbeschermingswet gebieden. Voor NNN-gebied (Voorheen EHS-gebied) en de Natuurbeschermingswet, wordt verwezen naar het eerdere natuuronderzoek¹ en het compensatieplan Waterrijk, Oosthuizen².

Dit verkennend onderzoek is alleen gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op de huidige beschermde natuurwaarden in en om een plangebied en de mogelijke vervolgstappen die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures betreffende de Flora- en faunawet. In figuur 1.1 is aangegeven welke procedures mogelijk moeten worden doorlopen. Het verkennend onderzoek is de eerste stap in de procedure. Afhankelijk van het resultaat moeten de navolgende stappen al dan niet worden doorlopen.

Figuur 1.1 Procedureschema wet- en regelgeving Ff-wet

1.2 Aanleiding en doel plangebied

In het bestemmingsplan Waterrijk 2009 is een uitwerkingsplicht opgenomen voor gronden binnen het plangebied (fig. 1). Deze gronden mogen pas worden ontwikkeld na vaststelling van een uitwerkingsplan. Voor deel 1A van Waterrijk is reeds een uitwerkingsplan vastgesteld. Een gebied binnen dit deel is echter stedenbouwkundig zodanig gewijzigd, dat dit niet meer binnen de kaders van het uitwerkingsplan past. Voor dit gebied is een nieuw uitwerkingsplan nodig. Daarnaast wordt voor deel 1B een uitwerkingsplan opgesteld.

Grontmij Nederland, Part of Sweco is gevraagd om de risico's met betrekking tot ecologie in beeld te brengen. De natuurwetgeving (zie bijlage 1) schrijft voor om, voorafgaand aan een ontwikkeling, een inschatting te maken van de natuurwaarden van een plangebied en mogelijke effecten hierop veroorzaakt door de voorgestane ontwikkelingen. Op basis van bestaande infor-

¹ Grontmij 2008, Waterrijk, Oosthuizen

² Grontmij 2011, Compensatieplan weidevogelleefgebied Waterrijk

matie en een veldbezoek, kan een inschatting gemaakt van de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke relaties die er liggen met de omgeving.

1.3 *Het plangebied*

Plangebied 1B ligt braak, waarvan de toplaag grotendeels is afgegraven. Plangebied 1A-c betreft tevens een braakliggend terrein met kort gemaaid gras en een enkele verharde toerit.. In figuur 1.3 zijn enkele foto's van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.3a Ligging plangebied (rode contour)

Figuur 1.3b Indruk van het plangebied

1.4 Onderzoeksmethode

Bronnenonderzoek

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied (fig. 1.3a en b) en in de directe naastgelegen omgeving van het plangebied. De inventarisatie bestaat uit een bronnenonderzoek, verkennend(e) veldbezoek en habitatgeschiktheidsbeoordeling. Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten. De geraadpleegde bronnen zijn: Quickscanhulp-NDFF (Nationale databank Flora en Fauna), zoogdiervereniging.nl, sovon.nl, waarneming.nl, telmee.nl, florafaunacheck.nl, knnv.nl, vlinderstichting.nl, rvo.nl.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een veldbezoek (zie ook fig. 1.3b) is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soorten (groepen) in beeld, die in het plangebied voorkomen. Het veldbezoek is uitgevoerd op 29 mei 2015 en 5 november 2015 door een ecooloog van Grontmij.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Er is vervolgens gekeken of soorten (groepen) of bijbehorende leefgebied (habitat) beïnvloed kunnen worden door voorgenomen activiteiten. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soorten (groepen) een ontheffing in kader van Flora- en faunawet aangevraagd moet worden en of er een nader onderzoek nodig is.

2 Flora- en faunawet

2.1 Flora

Bronnenonderzoek

Zoals ook tijdens eerder onderzoeken in 2008 is geconcludeerd, zijn er geen waarnemingen van tabel 2/3 beschermde flora in het plangebied bekend. In de omgeving zijn wel de tabel 1 soorten zwanenbloem en gewone dotterbloem bekend.

Verkennend veldbezoek

Het plangebied bestaan voornamelijk uit braakliggend terrein met grotendeels kort gemaaid gras en open zand. Het veldbezoek in mei is in de juiste onderzoeksperiode voor flora uitgevoerd. Daarmee is een goed beeld gevormd met betrekking tot aanwezige flora. Tijdens het veldbezoek zijn geen tabel 1/2/3 beschermde flora aangetroffen in het plangebied.

Effecten

Aangezien geen Ff-wet tabel 1/2/3 flora aangetroffen zijn in het plangebied, kan het voorkomen van tabel 1/2/3 soorten op voorhand uitgesloten worden. Nader onderzoek of ontheffing of werken met een gedragscode is daarom niet aan de orde.

2.2 Zoogdieren (m.u.v. vleermuizen)

Uit het bronnenonderzoek zijn net als tijdens eerdere onderzoeken in 2008 geen waarnemingen bekend van tabel 1/2/3 grondgebonden zoogdieren van de Flora- en faunawet in het plangebied. De Ff-wet tabel 3 soort noordse woelmuis is wel waargenomen in de omgeving buiten de effect-afstand van het plangebied.

Verkennend veldbezoek

Tijdens de verkennend veldbezoek is het plangebied beoordeeld op habitatgeschiktheid voor grondgebonden zoogdieren. Daaruit blijkt dat het plangebied geen potentieel geschikte leefgebied is en geen geschikte vaste verblijfplaatsen (zoals een eilandenstructuur met brede rietkragen en/of oevers met brede rietkragen) kan bieden voor tabel 2/3 beschermde grondgebonden zoogdieren. Er zijn geen sporen (zoals wroet, vraat, latrine of krabsporen) aangetroffen van tabel 2/3 grondgebonden zoogdieren in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen tabel 2/3 beschermde grondgebonden zoogdieren aangetroffen in het plangebied.

Effecten

Omdat er geen vaste verblijfplaatsen, rustplaatsen of leefgebied van tabel 2/3 grondgebonden zoogdieren in het plangebied zijn aangetroffen, kan aantasting van verblijfplaatsen uitgesloten worden. In dit kader zijn dan ook geen negatieve effecten voorzien en hoeven geen vervolgproucedures in gang te worden gezet. Nader onderzoek of ontheffing is daarom niet nodig. Voor mogelijk aanwezige algemene soorten (muizen) van tabel 1 van de Flora- en faunawet, geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt wel de zorgplicht. In bijlage 1 staat een betekenis van de zorgplicht.

2.3 Vleermuizen

Bronnenonderzoek

Uit het bronnenonderzoek zijn net als in 2008 recente waarnemingen van vleermuizen bekend. Dit betreft onder andere de (foeragerende, jagende en overvliegende) gewone dwergvleermuis, watervleermuis en watervleermuis (Ff-wet, tabel 3) in de directe omgeving van het plangebied.

Verkennd veldbezoek

De habitatcheck is op basis van de checklist van het Vleermuisprotocol³ uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat geen potentieel geschikte verblijfplaatsen, vliegroutes of foerageergebied van vleermuizen aangetroffen zijn in plangebieden. Er zijn verder geen belangrijke vliegroutes en geen foerageergebied in het plangebied aangetroffen en verblijfplaatsen in bomen kunnen in elk geval uitgesloten worden in het plangebied door ontbreken van bomen met gaten.

Effecten

Om effecten te voorkomen, dient rekening te worden gehouden met overvliegende en foeragerende vleermuizen (met name de meervleermuis). Dit kan door in de periode november geen directe (werk)verlichting of strooilicht (m.u.v. verlichting van voertuigen) uit te laten stralen op brede sloten tussen zonsondergang en zonsopkomst. Tenzij gewerkt kan worden met vleermuisvriendelijke armaturen.

2.4 Vogels

Bronnenonderzoek en verkennend veldbezoek

Uit het bronnenonderzoek zijn in de directe omgeving van het plangebied waarnemingen gedaan van een aantal vogels als huismus, bosuil, buizerd, merel, koolmees, merel, kauw, et cetera. Er zijn geen waarnemingen bekend van jaarrond beschermde nesten, of bijbehorend leefgebied in het plangebied en er is geen nestindicerend gedrag van categorie 1 t/m 4 vogels, behorende bij jaarrond beschermde nesten bekend in het plangebied. Er is wel nestindicerend gedrag van categorie 1 t/m 4 vogels bekend in de directe omgeving van het plangebied. Dit betreft waarnemingen van de huismus en gierzwaluw. Van beide plangebieden is bekend dat deze gebruikt worden door weidevogels (met name de Kievit). Van plangebied 1B is bekend dat dit gebied gezien de afgraving in het verleden, gebruikt wordt als nestlocatie voor de Kievit, tureluur en grutto, waarbij tijdens het verkennend veldbezoek in mei circa honderd nesten zijn geteld met eieren (fig. 2.4).

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen in het plangebied. In de indirecte omgeving buiten de invloedssfeer van het plangebied zijn bomen aanwezig waar vogels in kunnen broeden en woningen waar de huismus en gierzwaluw onder daken kan broeden. Het plangebied maakt geen wezenlijk onderdeel uit van leefgebied behorende bij jaarrond beschermde nesten, zoals van de huismus of gierzwaluw of andere categorie 1 t/m 4 beschermde vogels.

Figuur 2.4, weidevogelnesten in plangebied 1B

Effecten

Alle vogels genieten bescherming onder de Flora- en faunawet. Hierbij geldt dat verstoring van broedende vogels en broedsel niet is toegestaan. Verstoring van broedvogels kan optreden,

³ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en. Gegevensautoriteit Natuur 2013. Vleermuisprotocol 2013, maart 2013

wanneer tijdens de broedperiode (wat loopt van circa maart t/m juni met uitloop tot in augustus) versturende werkzaamheden plaatsvinden. In dit kader zijn dan ook geen negatieve effecten voorzien en hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet. Nader onderzoek of ontheffing is daarom niet nodig. Zolang geen versturende werkzaamheden uitgevoerd worden of als maatregelen worden getroffen om verstoring te voorkomen, is er geen overtreding van de Flora- en faunawet.

2.5 *Amfibieën*

Bronnenonderzoek en verkennend veldbezoek

In het plangebied zijn enige potentiële winterverblijfplaatsen van de rugstreeppad in de droge/hoge zandige delen en voortplantingsplassen aanwezig in plangebied 1B. De rugstreeppad is wijdverspreid bekend in de omgeving van het plangebied.

Effecten

In bovengenoemd kader kunnen effecten niet worden uitgesloten en is nader onderzoek noodzakelijk naar het voorkomen van de rugstreeppad in plangebied 1B. Als blijkt dat deze soort voorkomt, dan is een Flora- en faunawet ontheffing nodig om de voorgenomen ontwikkeling te kunnen uitvoeren. Plangebied 1A bevat geen potentiële verblijfplaatsen voor de rugstreeppad. Er zal in het kader van de Zorgplicht tevens rekening gehouden moeten worden met het voorkomen van algemene amfibieën (zoals gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander) door deze soorten niet opzettelijk te doden tijdens de uitvoering.

2.6 *Overige soorten*

Er zijn geen waarnemingen bekend van overige beschermde diersoorten (zoals ongewervelden, vissen, reptielen, libellen of dagvlinders) van tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet en er is ook geen geschikt habitat aangetroffen van overige beschermde soorten. In dit kader zijn dan ook geen negatieve effecten voorzien en hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet.

3 **Conclusies en aanbevelingen**

3.1 *Toetsing Flora- en faunawet*

Er zijn (m.u.v. weidevogels en de rugstreeppad) geen potentiële vaste verblijfplaatsen of bijbehorende leefgebieden van beschermde Ff-wet, tabel 2/3 soorten aangetroffen in het plangebied. In dit kader zijn dan ook geen negatieve effecten voorzien en hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet. Uit het uitgevoerde onderzoek kan wel geconcludeerd worden dat Ff-wet, tabel 2/3 beschermde foeragerende of migrerende soorten in het plangebied kunnen voorkomen of tijdens de werkzaamheden op de werklocaties kunnen verschijnen. Het plangebied betreft in het broedseizoen voor weidevogels (wat loopt van maart t/m juli/augustus) een nestlocatie voor een groot (ca. 100 nesten) aandeel weidevogels. Er kan daarmee niet in het broedseizoen gewerkt worden, tenzij het terrein droog gelegd wordt en uitgevlakt wordt of maatregelen worden getroffen waarmee het broeden wordt voorkomen.

In het plangebied zijn enige potentiële winterverblijfplaatsen van de rugstreeppad in de droge/hoge zandige delen en voortplantingsplassen aanwezig. In dit kader kunnen effecten niet worden uitgesloten en is nader onderzoek noodzakelijk naar het voorkomen van de rugstreeppad in plangebied 1B. Als blijkt dat deze soort voorkomt, dan is een Flora- en faunawet ontheffing nodig om voorgenomen ontwikkeling te kunnen voortzetten.

Bijlage 1

Natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Toetsingskader

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van soorten planten en dieren in ons land. De beschermde soorten zijn op grond van het Vrijstellingenbesluit onderverdeeld in verschillende beschermingscategorieën, de zogeheten 'tabel 1-soorten', 'tabel 2-soorten' en 'tabel 3-soorten'. Vogels zijn niet in deze categorieën ingedeeld.

De toetsing in het kader van de Flora- en faunawet vindt plaats aan de hand van de volgende in het kader van ruimtelijke ontwikkeling relevante verbodsbepalingen:

- Artikel 8: Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De zwaarte van toetsing is afgestemd op de gunstige staat van instandhouding van soorten. Hierbij wordt er onderscheid gemaakt in de volgende groepen met een eigen toetsingsregime:

Algemene soorten (tabel 1-soorten)

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling. Er hoeft in dit kader geen ontheffing aangevraagd te worden, hiervoor geldt de zorgplicht, wat inhoudt dat Deze zorgplicht houdt in dat u nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Bij beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Overige soorten (tabel 2-soorten)

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, indien wordt gewerkt volgens een door de minister van EZ (voorheen EL&I, LNV) goedgekeurde gedragscode. Indien dit niet het geval is, dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de soort).

Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB (tabel 3-soorten)

Voor deze soorten moet wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets, hetgeen inhoudt dat:

- er sprake dient te zijn van een bij de wet genoemd belang;
- er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort(en).

Vogels zijn niet ingedeeld in bovengenoemde categorieën. Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Het is daarom bijvoorbeeld verboden nestelende en/of broedende vogels te verstoren, eieren te rapen of nesten en andere vaste rust- en verblijfplaatsen te vernietigen. Uitgangspunt hierbij is dat nesten van vogels alleen beschermd zijn, indien deze in gebruik zijn tijdens het broedseizoen.

Voor een aantal vogelsoorten (genoemd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het ministerie van EZ), die jaarlijks van het zelfde nest gebruik maken of geen eigen nest kunnen bouwen, geldt een uitzondering. Nesten van deze soorten worden beschouwd als vaste rust- en verblijfplaats in de zin van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn jaarrond beschermd, mits niet permanent verlaten.

Om te voorkomen dat nestelende en/of broedende vogels verstoord worden, dienen versturende werkzaamheden altijd zo veel mogelijk buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd en dient gecontroleerd te worden of mogelijk jaarrond beschermde nesten worden aangetast door de werkzaamheden. Het beschermingsregime voor vogels komt overeen met dat van tabel 3-soorten. Ontheffing kan slechts worden verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Daarnaast kan alleen ontheffing worden verkregen indien er sprake is van een in de wet genoemd belang. Dit betreft voor vogels alleen belangen die te maken hebben met openbare veiligheid, luchtvaartveiligheid, onderzoek en volksgezondheid (geen ruimtelijke ontwikkelingen).